

Ptils rolle og erfaring med varslingsaker

Sikkerhetsforum
7 juni 2017

Bjørn Thomas Bache
Tilsynsdirektør

Kort oppsummering fra Varslingsdagen

- Varsling – Fafo

- Færre oppnår endringer når de varsler
- Flere mottar represalier når de varsler
- Færre vil varsle igjen
- Flere begrunner sin «Tausket» med frykt for represalier
- De som har vært gjennom omstilling siste to år:
 - vurderer sine ytringsbetingelse som dårligere
 - oppnår mindre ending når de varsler
 - Har økt risiko for å få represalier

Det er lov å si ifra

Kort oppsummering fra Varslingsdagen

- Varsleren

- Omsorg og beskyttelse for varsler
- Hvem skal ta vare på/ beskytte varsleren når ikke arbeidsgiver klarer dette?
- Hvem har ansvar når varsleren ikke kan fortsette jobben?
- Varslerens råd per i dag «Du må aldri finne på å varsle»

Det er lov å si ifra

Kort oppsummering fra Varslingsdagen

- Myndighetene

- Kan gi veiledning om regelverket
- Kan pålegge selskapene om å ha system for varslings

- Har begrenset adgang til å gå inn i den konkrete varslingsaken
 - Ved f.eks. gjengjeldelse mot varsler må dette løses via linjen (internt i selskapet) eller via domstolene.

Det er lov å si ifra

Kort oppsummering fra Varslingsdagen

- *«Hvem skal ta vare på varsleren når arbeidsgiver ikke klarer... dette er noe som har stor betydning for samfunnet som først og fremst politikerne må ta tak i. De må forstå alvorret av å ikke få de varslene som de burde fått»*
- *«Det er lett å forstå belastningen med å varsle, og at dette er vanskelig. Jeg ser det er et gap mellom hva vi har mulighet til å gjøre, og forventningene varslere har» – Anne Myhrvold*
- *«Hvis vi går glipp av en varsling som kunne forhindre en hendelse som ødelegger hele industrien, da har vi en felles interesse i å gjøre noe med det» - Roy Erling Furre*
- *«Må starte lenge før problemet oppstår... må snakkes på de fine dagene... som ledere må vi treffe våre verneombud...få de personlige relasjonene.. Så mye enklere å møtes på de vanskelige dagene» – Svein Løvås*

Det er lov å si ifra

Ptils rolle – todelt

Ptil har to hovedoppgaver knyttet til varslingsbestemmelsene

- Føre tilsyn med at kravene i AML om varslingsrutiner (§ 3-6) blir etterlevd og veilede arbeidstakere og arbeidsgivere om arbeidsmiljølovens varslingsregler.
- Håndtere henvendelser (bekymringsmeldinger) om forhold som er i strid med arbeidsmiljø- og sikkerhetslovgivningen

Ptil har **ikke** påleggsmyndighet vedrørende

- rett til å varsle om kritikkverdige forhold (§2-4)
- forbud mot gjengjeldelse overfor varsler (§2-5)

håndteres privatrettslig.

Henvendelser til Petroleumstilsynet

Årstall:	Innkommende Journalposter	Spørsmål om Lovfortolkning	Generelle spørsmål / faglig avklaringer	Innsynskrav	Bekymrings meldinger	Rapporterte Hendelser (Rapporteringspliktige)
2011	7 493	295	137	670	23	777
2012	7 299	286	179	766	18	764
2013	7 394	314	200	677	13	763
2014	7 328	219	180	579	12	669
2015	6 738	227	134	795	20	626
2016	6 995	129	160	971	30	548
2017 - mai		51	56		9	191

Bekymringsmeldinger per tema

Tema	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Totalsum
Beredskap	4 %	6 %	8 %		5 %	3 %		4% (5)
Fysisk arbeidsmiljø	13 %	6 %	8 %	8 %		13 %		8% (10)
Teknisk sikkerhet	23 %	11 %	38 %	34 %	15 %	14 %	33 %	21% (26)
Organisatorisk og psykososialt arbeidsmiljø	56 %	77 %	38 %	50 %	75 %	57 %	56 %	60% (69)
Annet	4 %		8 %	8 %	5 %	13 %	11 %	7% (9)
Totalsum	23	18	13	12	20	30	9	125

Behandling av bekymringsmelding

Registrering:

- Registreres i journalpostsystemet – anonymiseres (ref aml §18-2)
 - Skjermer opplysninger som kan avsløre varsler
- Dersom de kritikkverdige forholdene ikke faller inn under Ptil's myndighetsområde henvises varsler til aktuell myndighet.

Sjekke fakta i saken:

- Har virksomheten rutiner for varsling av kritikkverdige forhold internt?
- Er saken tatt opp i virksomheten?
- Mener varsler at det foreligger regelverksbrudd?
- Informere varsler om varslers rettigheter og plikter. (Ref. aml §2.4, §2-5 og §3-6)

Oppfølging av bekymringsmelding

- Oppfølging håndteres i det enkelte tilsynslag
- Avhengig av sakens karakter (Alvorlighetsgrad):
 - Innhente informasjon hos selskapet
 - Innhente informasjon hos vernetjeneste
 - Vurdere behov for møte (inkludert hva man kan oppnå med dette)
 - Varsle og gjennomføre tilsyn om tema
 - «Bake» inn tema i allerede varslede tilsyn
 - Tas til etterretning og/ eller tas inn i fremtidige tilsynsaktiviteter
- Alle innkommende bekymringsmeldinger gjennomgås i ukentlig tilsynsledermøte*.

Videre arbeid

Nasjonalt

- Ny aml § 2a iverksettes 1.7.2017

Ptil:

- Planlegger tilsyn etter at aml §2a iverksettes
- Deltar i oppfølgingsprosjekt om varsling
- Vurdere bedre informasjon om varsling på ptil.no

«Det å ha gode rutiner for varsling og ytring i et selskap, og gi alle anledning til å benytte disse, mener vi henger godt sammen med å ha en god HMS kultur»

